

СТАНИСЛАВ ЛЕМ

ОСМО ПЪТЕШЕСТВИЕ

Част 4 от „Звездни дневници“

Превод от полски: Лина Василева, 1984

chitanka.info

И това преживях. Бях делегат на Земята в Организацията на обединените планети, всъщност само кандидат, а и това не беше така, понеже Общото събрание обсъждаше не моята кандидатура лично, а кандидатурата на цялото човечество.

Никога през живота си не съм бил толкова притеснен. Езикът ми беше пресъхнал и едва го мърдах в устатата си, а когато пристъпвах по постланата от аеробуса червена пътека, не бях сигурен дали тя поддава, или моите колене се огъват. Вероятно очаквах да произнеса реч, а през моето пресъхнало от вълнение гърло думичка не би излязла; затова, щом съзрях един голям блестящ автомат с хромиран плот и малки процепи за монетите, побързах да пусна една и да сложа под крана предвидливо взетата чашка от термоса. Това беше първият междупланетен дипломатически инцидент на човечеството на галактическата арена, защото това, което бях взел за автомат за газирана вода, се оказа парадно облеченият заместник-председател на тараканската делегация. За щастие именно тараканците бяха предложили на сесията нашата кандидатура, което също не веднага схванах; и това, че високопоставеният дипломат ми наплю обувките, разбрах погрешно, а този жест означавал само благовонен секрет от приветствените жлези. Погълнах информационно-преводаческата таблетка, която ми подаде един любезен сътрудник на ООП, и всичко разбрах; незабавно дрънчащите звуци наоколо се трансформираха в ушите ми в разбираеми думи, подредените алуминиеви кегли в края на плюшеното килимче се превърнаха в почетна полурота, а приветстващият ме тараканец, до този миг подобен по-скоро на огромен щрудел, ми се стори като стар познат с напълно приемлива външност. Само притеснението ми не отслабна. Приблужи се малка търколка, специално пригодена за двуноги същества като мен; придружителят ми, тараканецът, с мъка се напъха подире ми и сядайки едновременно и от лявата, и от дясната ми страна, започна:

— Уважаеми землянино, трябва да ви обясня, че настъпиха известни дребни процедурни усложнения във връзка с неочакваното заминаване на председателя на нашата делегация, най-добре подготвен като специалист-земист да защитава вашата кандидатура, поради което аз го замествам... Запознат ли сте с протокола?

— Не... не съм имал случай... — измърморих, като се опитвах да седна някак си в търколката, така и несъобразена докрай със

спецификата на човешкото тяло. Седалката приличаше на дупка, дълбока почти един метър, така че при всяка неравност по пътя коленете ми опираха в челото.

— Нищо, ще се оправим някак... — утеши ме тараканецът.

Неговата плисирана дреха, изгладена на остри ръбове, с метален блясък, която преди малко бях взел за бар, издаде лек звън, а той се изкашля и заяви:

— Познавам вашата история. Човечеството — какво великолепно нещо! Да, да, мое задължение е да зная всичко. Нашата делегация ще се изкаже по точка осемдесет и трета от дневния ред с предложение да бъдете приети в събранието като пълноправен, действителен и всестранен член... но да не сте загубили случайно пълномощното си? — смени той темата така внезапно, че аз трепнах и енергично отхвърлих опасенията му: стисках в дясната си ръка пергаментовия свитък, малко поразмекнат от потта.

— Добре — продължи тараканецът, — аз ще произнеса реч, нали така, ще представя вашите високи постижения, които ви дават право да заемете мястото си в Астралната федерация... Вие вероятно разбирате, става дума за своеобразна отдавна установена формалност... Едва ли очаквате изказвания против...

— Едва ли — измърморих пак.

— Разбира се! Пък и от къде на къде? Но макар да е формалност, все пак ще са ми необходими някои данни. Факти, подробности, нали разбирате? С ядрена енергия, естествено, разполагате?

— О, да! Да! — побързах аз да го уверя.

— Чудесно! Вярно, ето тук са бележките, които ми е оставил председателят, обаче той пише толкова нечетливо... хм, та откога, казвате, че имате такава енергия?

— От 6 август 1943 година!

— Превъзходно. Какъв беше обектът? Първата ядрена електроцентраля вероятно?

— Не — отговорих и усетих, че се изчервявам, — първата атомна бомба. Унищожи Хиросима...

— Хиросима ли? Някакъв метеор?

— Не... град.

— Град...? — В гласа му улових лека загриженост. — Как да го кажа... Не, по-добре изобщо да не го споменавам — реши той

изведнъж. — Хубаво, ама за нещо трябва да ви похваля. Подскажете ми, само че по-бързо, защото след миг пристигаме.

— Ъ... ъ... космически полети — започнах.

— Това се разбира от само себе си, ако не бяха те, нямаше сега да сте тук — малко соннато, както ми се стори, обясни той. — За какво изразходвате основната част от националния доход? Хайде, моля ви, припомнете си някакво внушително инженерно начинание — архитектура в космически мащаби, гравитационно-слънчеви пускови инсталации? — подсказваше припряно.

— Че се строи, строи се... — изтърсих. — Националният доход не е доста голям, много средства отиват за въоръжаване...

— Въоръжаване на какво? На континентите ли? Против земетресенията?

— Не... на войската... на армиите...

— Какво е това? Хоби?

— Не, не е хоби... Вътрешни конфликти... — обяснявах аз объркано.

— Че това съвсем не е за хвалене — отсече той с видимо неудоволствие. — Нали вие не сте долетели тук направо от пещерите? Вашите учени отдавна е трябвало да изчислят, че глобалното сътрудничество е винаги по-изгодно от борбата за плячка и хегемония!

— Те са го изчислили, но съществуват причини от исторически характер.

— Да оставим това! — предложи тараканецът. — Моята задача не е да ви защитавам, а да ви препоръчвам, да ви представя откъм добрата страна, да изброя вашите заслуги и добродетели. Ясно ли ви е?

— Напълно.

Езикът ми едва се обръщаше, беше като замразен, яката на ризата ме душеше, нагръдникът ѝ беше омекнал от потта, в която се обливах; закачих с пълномощното ордените и най-горният лист се скъса. Тараканецът проявяваше и нетърпение, и се държеше високомерно, види се, част от мислите му бяха далече, но неочаквано пак започна със спокоен и благ тон (дипломат и половина!):

— Май ще е по-добре да говоря за културата ви. За нейните забележителни постижения. Имате ли култура? — попита той внезапно.

— Имаме! Великолепна!

— Добре. А изкуство?

— Да, да! Музика, поезия, архитектура...

— Значи все пак имате архитектура! — викна той. — Чудесно! Отбелязвам си. Експлозивни средства?

— Как така експлозивни?

— Ами творчески, управлявани експлозии — за регулиране на климата, за преместване на континенти и речни корита... Имате ли?

— Засега имаме само бомби... — и прибавих шепнешком: — Но затова пък много разнообразни: напалмови, фосфорни, дори с отровни газове...

— Не за това става дума — отсече той сухо. — Ще се придържам към духовния живот. В какво вярвате?

Този тараканец, който трябваше да ни препоръчва, нищо не разбираше от земните въпроси и, честно казано, изтръпнах при мисълта, че от изказването на едно толкова невежо същество зависи нашето „да бъдем или да не бъдем“ на форума на цялата Галактика. „Нямаме късмет — мислех си, — как пък точно сега отзоваха онзи, истинския специалист по Земята!“

— Вярваме в общото братство, в предимството на мира и сътрудничеството пред войната и омразата, смятаме, че човекът трябва да бъде мерило за всичко...

Той постави тежкото си смукало на коляното ми.

— Защо пък човекът? Впрочем, да оставим този въпрос. Обаче вашето изброяване е негативно: липса на война, липса на омраза — в името на мъглявината, нямате ли някакви положителни идеали?

Направо се задушавах.

— Вярваме в прогреса, в по-доброто бъдеще, в могъществото на науката...

— Е, най-сетне нещо! — възкликна. — Да, науката... това е добре, ще свърши работа. В коя наука влагате най-много?

— Във физиката. В изследванията върху ядрената енергия.

— Вече чух. Знаете ли какво? Вие си мълчете. Аз ще имам грижата за всичко. Аз ще говоря. Разчитайте на мен. Смелост! — При тези негови думи машината спря.

Главата ми беше замаяна, всичко се въртеше пред очите ми. Поведоха ме по кристални коридори, с мелодична въздишка се отдръпваха невидими прегради, слизах надолу, качвах се нагоре, после

пак вървях надолу, тараканецът крачеше до мен огромен, мълчалив, покрит с гофриран метал; изведнъж всичко замря, някакъв стъклен балон се изду пред мен и се пукна. Стоях в залата на Общото събрание, на дъното на сребристобелия амфитеатър, който се разширяваше като фуния нагоре, с катерещи се по спирала банки. Дребните отдалече фигури на делегатите отсентяваха в изумрудено, златно, пурпурно, белотата на спиралните редове, привличайки погледа ми с хиляди тайнствени искрящи проблясвания. Не можех да различа очите от ордените и телата на делегатите от изкуствените им продължения, но ясно виждах как те се мърдат чевръсто, как придърпват по белоснежните пюпитри папките с материали за сесията — черни и лъскави, сякаш антрацитни плочки; точно срещу мен, на петдесетина метра, на заграден от електронни машини подиум, сред гора от микрофони, се бе разположил председателстващият. Край мен прелитаха откъслечни фрази на хиляда езика, звездните говори бяха в диапазона от най-ниските басове до високите като птиче чуруликане тонове. С чувството, че всеки миг под мен ще зейне бездна, изпънах фрака си. Разнесе се безкраен, протяжен звук — председателстващият бе задвижил устройството, удрящо с чукче по плоча от чисто злато; металическите вибрации пробиваха ушите ми. Изправен над мен, тараканецът ми показва къде да седна. От невидимите мегафони потече гласът на председателстващия, а аз, преди да седна, обходих с поглед спиралата от банки, по-нагоре, още по-нагоре, търсейки поне една сродна душа, поне едно човекоподобно същество — напразно. Огромни грудкоподобни същества в топли тонове, слоисто желе, съвсем като касисово, отпред на пюпитрите месести израстъци, лица с цвета на пастет с много подправки или пък бели-беленички като сутляш; перки, смукала, пипала, държащи съдбата на близки и далечни звезди, преминаваха пред мен като филм на забавени обороти; в тях нямаше нищо уродливо, нищо отвратително; въпреки многократно изказваните на Земята предположения, тук виждах не звездни чудовища, а същества, излезли изпод длетото на скулптори-абстракционисти или от ръцете на кулинарни фантазори.

— Точка осемдесет и втора — просъска до ухото ми тараканецът и седна. Последвах примера му. Вдигнах оставената на пюпитъра слушалка:

„Съоръжението, което съгласно ратифицирания от настоящото високоуважаемо събрание договор Алтаирското сдружение достави на Шесторното обединение на Фомалгаут, показва, както се вижда от протокола на специалната подкомисия на ООП, характеристики, които не биха могли да бъдат следствие от дребни отклонения от технологичната рецепта, одобрена от високоуважаемите договарящи се страни. Независимо от това, че както правилно отбелязва Алтаирското сдружение, произведените от него отсейватели на лъчението и планеторедуктори трябваше да притежават репродуктивна способност, гарантираща създаването на машинно потомство съгласно платежния договор между двете високоуважаеми договарящи се страни, тази потентност трябваше да се изяви в съгласие със задължителната в цялата Федерация инженерна етика във вид на сингуларно пъпкуване, а не да следва от вложените в споменатите съоръжения програми с обратен знак, което за съжаление беше направено на практика. Двоичността на програмите доведе до възникване на сексуален антагонизъм в главните енергетични блокове на Фомалгаут, а като следствие от това и до възмутителни за обществения морал сцени, причинили на тази страна, понастоящем ищец, сериозни морални загуби. Вместо да изпълняват поставените им задачи, доставените агрегати посвещаваха част от работното си време на сексуалния подбор, при което тяхното непрекъснато търчене насам-натам с щепсели в ръка доведе до нарушение на Панундския устав и до възникване на машинографски взрив, като вината за тези достойни за порицание явления носи ответникът. Затова с настоящото обявявам за анулирано задължението на Фомалгаут спрямо Алтаир.“

Оставих слушалката, главата ми се цепеше. Да му се не види макар и машинното поругание на обществения морал, и Алтаир, и Фомалгаут, и всички останали! ООП ми дотегна още преди да стана неин член. Чувствах се зле. Защо послушах професор Тарантога? Защо ми беше нужна тази почетна мисия, за да се срамя сега за чужди грехове? Дали нямаше да бъде по-добре...

Прониза ме невидим ток — на огромния екран пламнаха цифрите 8 и 3. Усетих енергично побутване. Тараканецът беше скочил на своите смукала или пипала и ме дърпаше подире си. Плуващите под тавана мощни осветителни тела насочиха към нас обилна синя светлина. Обливан отвсякъде от сиянието, което сякаш ме пронизваше,

аз стиснах несъзнателно полуразмекналото се руло на пълномощното и чувах до себе си мощния бас на тараканеца да гърми убедително и непринудено, но съдържанието на речта му достигаше до мен на талази, както морска пяна опръсква при буря надвесилия се над вълнолома смелчак.

— ... чудесната Земя... (дори името на моята родина не можеше да изговори правилно)... великолепно човечество... присъстващият тук изтъкнат представител... изящни, симпатични бозайници... ядрена енергия, освободена майсторски със сръчността на техните горни крайници... млада, гъвкава, одухотворена култура, дълбока вяра в пленцимолията, макар и нелишена от амфибрунти... (явно ни бъркаше с някой друг)... предани на делото на звездното единство... закривайки периода на ембрионалното обществено съществуване... израсли смело и самостоятелно, те са достойни за...

„Въпреки всичко дотук върви добре — мина ми през ума. — Хвали ни, като че ли не много лошо... а това пък какво е?“

— Разбира се, чифтни! Здравите им опори... трябва все пак да се разбере... всеки има право да предложи на настоящото високоуважаемо събрание и изключения от нормата и правилата... никакво отклонение не е позорно... тежките условия, които са ги оформили... с наша помощ в бъдеще ще се отърват лесно от ужас... от сегашния си вид, за който високоуважаемото събрание с присъщото му великодушие... затова от името на тараканската делегация и Съюза на звездите на Бетелгойзе правя предложение за приемане на човечеството от планетата Зимая в редовете на ООП, както и да бъдат признати на присъстващия тук благороден зимиянин пълни права на акредитиран при Организацията на обединените планети делегат. Аз свърших.

Разнесе се гръмогласен шум, прекъсван от загадъчни свиркания; поради липса на ръце ръкопляскания нямаше, а и как да ги има. Шумът и гласовете утихнаха изведнъж при звука на гонга; чу се гласът на председателстващия:

— Искате ли някоя от уважаемите делегации да вземе думата във връзка с предложението за приемане на човечеството от планетата Земя?

Очевидно доволен и предоволен от себе си, сияещият тараканец ме помъкна към пейката. Седнах и изломотих някакви благодарности;

в същия миг в амфитеатъра едновременно пламнаха две зелени пламъчета.

— Давам думата на представителя на Тубан! — обяви председателстващият.

Нещо се изправи.

— Уважаеми колеги! — чух далечен, пронизителен глас, сякаш някой режеше ламарина, но скоро престанах да обръщам внимание на тембъра. — Тук чухме от устата на полпитор Воретекс гореща препоръка за едно племе от далечна планета, неизвестно досега на присъстващите. Бих искал да изразя своето съжаление, че непредвиденото отсъствие на сулпитор Екстревор на днешното заседание ни лишава от възможността да се запознаем по-подробно с историята, обичаите и природата на това племе, на чието присъствие в ООП Таракания толкова държи. Въпреки че не съм специалист по космическа тератология, според скромните си сили бих искал да допълня информацията, която имахме удоволствието да чуем. Най-напред, мимоходом и между другото, ще отбележа, че родната планета на човечеството не се нарича Земя, Зимая или Земя, както, естествено, не от незнание, а, дълбоко съм убеден, само от ораторски плам и ентузиазъм я нарече уважаемият оратор преди мен. Тази подробност е второстепенна, уверявам ви. Същевременно терминът „човечество“, с който той си послужи, е взет от езика на племето от Земята — така звучи истинското име на онази далечна, провинциална планета, — докато нашата наука определя нейните жители по-различно. Ще си позволя, с надежда да не отегча високоуважаемото събрание, да прочета пълното наименование и класификацията на вида, въпроса, за чието членство разглеждаме тук, като си послужи с един великолепен труд, написан от специалисти, а именно — с „Космическа тератология“ от Грампулус и Гзеемс.

На пюпитъра пред него лежеше грамадна книга. Той я отвори на отбелязаното с листче място.

— Съгласно приетата систематизация, проявяващите се в нашата Галактика анормални форми образуват типа Abberantia (Извратенци), който се дели на подтипове Debilitates (Слабоумци) и Antisapientinales (Неразумци). Към последния подтип се отнасят класовете Canaliacele (Мерзотняци) и Necroludentia (Трупосквернци). Сред Трупоскверниците различаваме подразделенията Patricidiaceae (Отцеубийци),

Matriphagideae (Майцеядци), и Lasciviaceae (Гнусотняци или Развратняци). Крайно извратената форма Гнусотняци делим на Cretininae (Кретенци), например Cadaverium Mordans (Трупогризци), и Horrorissimae (Ужасняци) с класически представител в лицето на Мътилник Изпъченяк, *Idiontus Erectus Gzeemsi*. Някои Ужасняци създават собствена псевдокултура; към тях отнасяме видове като *Anophilus Belligerens*, Дупелюбец... Войнствуващ, който се именува *Genius Pulcherrimus Mundanus* (най-прекрасният гений на света) както и онзи специфичен екземпляр със свършено плешиво тяло, наблюдаван от Грампулус в най-затънтеното кътче на нашата Галактика — *Monstroteratum Furiosum* (Гнусотник Беснеец), който сам се нарича *Homo sapiens*.

Залата зашумя. Председателстващият задвижи устройството с чукчето.

— Дръжте се! — изсъска тараканецът.

От блясъка на лампите или от потта, която се стичаше от челото ми, не го виждах. В сърцето ми трепна плаха надежда, когато някой поиска думата за процедурен въпрос. Той се представи като член на делегацията на Водолей и астрозоолог, след което започна да спори с тубинеца, но за съжаление само защото — като привърженик на школата на професор Хагранапс — смяташе представената класификация за неточна; заедно със своя учител той разграничаваше отделно подразделение *Regeneratores* (Изродняци), към което принадлежат Пренаядците, Недоядците, Трупощипците и Труполюбците. Определението *Monstroteratus* по отношение на човека той оценява като неправилно, защото трябвало да се използва последователно терминът Поразник Ужасняк (*Artefactum Abhorens*).

След кратка размяна на мнения тубинецът продължи изказването си:

— Уважаемият представител на Таракания, препоръчвайки ни кандидатурата на така наречения „Разумен Човек“, или да бъдем поточни — на Гнусотник Беснеец, типичния представител на Трупоскверниците, не спомена в препоръката си думата „белтък“, вероятно я смята за неприлична. Не отричам, че тя буди асоциации, над които чувството за приличие не ми позволява да се разпростирам. Длъжен съм да кажа, че ДОРИ притежаването на такъв телесен материал не е позорно. (Викове: „Чуйте го! Чуйте го!“) Работата не е в

белтъка! И не в това, че се наименува Разумен Човек, въпреки че е Гнусотник Беснеец. В края на краищата това е слабост, породена от самолюбието му, което можем да разберем, но не и да оправдаем. Не, не това е най-важното, уважаеми колеги!

Вниманието ми се накъсваше като съзнанието на припаднал — до мен достигнаха само откъслечени фрази.

— Дори месоядството в случая не е ничия вина, след като произлиза от естествената еволюция! Независимо от това между така наречения „човек“ и неговите животински роднини почти няма разлика! Така както ПО-ВИСОКОТО същество не може да смята, че има право да изяжда ПО-НИСКИТЕ на ръст същества, така и притежаващият донякъде ПО-ВИСШ разум не би трябвало да убива и изяжда ПО-НИСШИТЕ по разум, а ако е принуден да го прави (Викове: „Не е принуден! Да яде спанак!“) — ако, повтарям, е принуден да го прави поради трагична наследствена обремененост, той би трябвало да поглъща окървавените си жертви скришом, в своите дупки и в най-тъмните кътчета на пещерите, разкъсван между угризенията на съвестта, отчаянието и надеждата, че все някога ще успее да се освободи от бремето на неизброимите убийства. Не, Гнусотник Беснеец съвсем не постъпва така! Той се гаври с телесните остатъци, задушавайки и пържейки, начуквайки и режейки ги за забавление, а едва след това ги поглъща в публични хранилки, сред подскоците на разголени самки от своя вид, тъй като това увеличава страстта му към трупоядството. В същото време в полутечната му глава не минава и мисъл да направи нещо, за да промени това положение на нещата, призоваващо цялата Галактика за мъст! Напротив, той измисля какви ли не оправдания, които помества между стомаха си, тази гробищна крипта на безброй жертви, и безкрайността, като се заблуждава, че те му дават право да убива с гордо вдигнато чело. Само толкова ще кажа, за да не отнемам времето на високоуважаемото събрание, за заниманията и обичаите на така наречения „Разумен Човек“. Сред прадедите му имаше един вид, който даваше известни надежди: *Homo neanderthalensis*. Той заслужава внимание. Подобен на съвременния човек, но с по-голям обем на черепа от него, следователно — и с по-голям мозък, тоест разум, гъбар, склонен към размишления, любител на изкуствата, добродушен, флегматичен, без съмнение той би заслужавал днес да се разглежда

въпросът за неговото членство във високоуважаемата организация. За съжаление той не е между живите. Дали делегатът от Земята, който ни гостува днес, ще бъде така любезен да ни обясни какво е станало с този толкова културен и симпатичен неандерталец? Делегатът мълчи, затова аз ще отговоря вместо него: неандерталецът е бил изтребен напълно, премахнат от повърхността на Земята от така наречения *Homo sapiens*. И на земните учени сякаш не им е било достатъчно гнусното братоубийство, та се заели да очернят нещастната жертва, приписвайки не на нея, а на себе си по-висш разум. И ето, сред нас в тази достойна зала, сред тези величествени стени се намира един представител на Трупоядците — изобретателни в търсенето на пагубни удоволствия, талантливи архитекти на средства за унищожение, будещи с вида си и смях, и труден за овладяване ужас, ето, виждаме там, на неопетненото досега място, едно същество, което дори не притежава смелостта на професионалния престъпник, след като скрива зад красива фасада своята белязана с безбройни убийства кариера, въпреки че всеки обективен изследовател на земните раси лесно може да разшифрова истинското положение на нещата. И така, обръщам се към вас, високоуважаеми колеги...

От цялата му реч, продължила два часа, чух само отделни пасажии, но и те ми бяха напълно достатъчни. Тубинецът обрисова образа на къпещи се в кръв чудовища; без да бърза, систематично отваряше ту една, ту друга книга с мъдрости, анали, хроники, а вече използваните хвърляше на пода като обхванат от внезапно отвращение към тях, сякаш самите страници, на които бяхме описани ние, бяха слепени от кръвта на жертвите. После се зае с историята на нашата цивилизация; описваше жестокостите, кланетата, войните, кръстоносните походи, масовите убийства, показваше на табла и прожектираше с епидиаскоп технологията на престъпленията, различните древни и средновековни мъчения, а когато пристъпи към съвременността, шестнайсет прислужници му докараха на огъващи се под тежестта колички с фактографски материали; други прислужници, а може би по-скоро санитарии на ООП, оказваха с малки вертолети първа помощ на припадащите слушатели на доклада, като подминаваха само мен, простодушно убедени, че потопаът от кървава информация за земната цивилизация ни най-малко няма да ми навреди. А в действителност още по средата на изказването аз започнах, почти на

границата на безумието, да се страхувам от самия себе си; като че ли в обкръжението на уродливите, чудновати същества аз бях единственото чудовище. Вече си мислех, че това обвинително слово никога няма да свърши, когато чух думите:

— А сега нека високоуважаемото събрание пристъпи към гласуване по предложението на тараканската делегация!

Залата замря в гробна тишина, ала нещо до мен се размърда. Моят тараканец стана и направи опит да отхвърли поне някои от обвиненията. Горкият! Той ме довърши окончателно, като се опита да убеди събранието, че човечеството почита неандерталците като свои достойни предци, измрели от само себе си; тубинецът обаче незабавно го елиминира с един точен, поставен директно към мен, въпрос: „Ако на Земята нарекат някого «неандерталец», това комплимент ли е или обида?“

Реших, че всичко е свършено, загубено завинаги, че ей сега ще се помъкна към Земята като натирено в колибката му куче, от чиито зъби са изтръгнали окървавено птиче. Но сред тихия шепот на залата председателстващият се наведе към микрофоните и каза:

— Давам думата на представителя на ериданската делегация.

Ериданецът беше дребен, сребристобял и издут като кълбообразна мъгла, осветен от косите лъчи на зимното слънце.

— Бих искал да попитам — рече той — кой ще плати началната членска вноска на земляните? Нима самите те? Тя никак не е малка, един милиард тона платина не е шега работа!

Амфитеатърът гръмна в гневен шум.

— Този въпрос ще се разгледа едва след евентуален положителен резултат от гласуването по предложението на тараканската делегация — обяви след кратко колебание председателстващият.

— Ваша Галактичност, позволете ми! — възрази ериданецът. — Осмелявам се да бъда на коренно различно мнение от вашето и затова ще подкрепя с редица доводи въпроса, който зададох. Започвам с труда на забележителния дорадски планетограф, хипердоктор Враграс, цитирайки откъс от него: „... планетите, на които животът не може да се зароди спонтанно, се отличават със следните характерни особености: А) катастрофални промени на климата в бързопроменлив ритъм (така наречения «цикъл пролет-лято-есен-зима») или още по-опасните продължителни периоди (ледниковите епохи); Б) наличие на

големи собствени спътници, чието приливно влияние има смъртоносен характер; В) често проявяваща се петнистост на централната или матерната звезда — петната са източник на убийствена радиация; Г) количествено преобладаване на акваториите над територията на сушата; Д) постоянно околополюсно заледряване; Е) валежи от вода в течно или втвърдено състояние...“

— Моля за думата по процедурен въпрос! — скочи моят тараканец, сякаш воден от нова надежда. — Питам: делегацията на Еридан за нашето предложение ли ще гласува или против него?

— Ще гласувам в подкрепа на предложението — с една поправка, която ще представя на вниманието на високоуважаемото събрание — отвърна ериданецът, след което продължи: — Уважаеми колеги! На деветстотин и осемнайсетата сесия на Общото събрание разгледахме тук членството на расата на Трупоблудците Дупеглавци, които ни се представиха като „вечни свършени същества“, а бяха всъщност физически толкова неустойчиви, че съставът на делегацията им се смени петнайсет пъти, въпреки че сесията не продължи повече от осемстотин години. Когато стигнахме до биографията на расата, онези нещастници се оплетоха в противоречия, уверявайки почитаемото събрание колкото голословно, толкова и разпалено, че ги бил създал по свой образ и подобие някакъв Свършен творец, благодарение на което били безсмъртни по дух. Понеже се разбра, че тяхната планета отговаря на бионегативните условия на хипердоктор Враграс, плентарното заседание излъчи специална Следствена подкомисия, а тя от своя страна установи, че обсъжданата антиразумна раса е възникнала не в резултат на игра на природата, а е предизвикана от недостойното поведение на трети лица.

(„Какво говори той? Тихо! Лъжа! Махни това пипало, трупоядец такъв!“ — разнесе се буря от викове в залата.)

— Резултатите от работата на Следствената подкомисия — продължаваше ериданецът — бяха разгледани от поредната сесия на ООП, след което беше внесена поправка в точка втора от Хартата на обединените планети, която поправка гласи, както следва (той разгърна дълъг пергамент и зачете): „С настоящото се забраняват категорично всякакви действия за пораждаване на живот на всички планети тип А, Б, В, Г и Д по Враграс, като същевременно се налага на ръководителите на изследователските експедиции и на командирите на корабите, които

кацат на тези планети, да спазват най-строго гореспоменатата забрана. Тя се отнася не само до съзнателните действия за пораждане на живот (посяване на водорасли, бактерии и тям подобни), но и до несъзнателното задействиуване на биоеволюцията поради небрежност или разсеяност. Контрацептивната профилактика е продиктувана от най-добрите намерения на ООП, която си дава сметка за следните факти: първо, неблагоприятната естествена среда, в която се внасят зародиши на живот отвън, ще доведе в процеса на по-нататъшната еволюция до такива увреждания и дефекти, каквито никога не се срещат в процеса на естествената биогенеза; второ, при споменатите условия възникват видове, уродливи не само физически, но и обременени с най-тежки форми на духовно израждане, а ако все пак в подобни условия, както понякога се случва, се появяват що-годе разумни същества, съдбата им не е за завиждане. Достигайки първата степен на съзнание, те започват да търсят около себе си причините за възникването си, а като не ги открият там, объркани и отчаяни, се обръщат към безпътиците на поверията. Нещо повече, понеже при тях липсват нормално протичащите еволюционни процеси в Космоса, те смятат своя физически облик, колкото уродлив да е той, както и своя нисш начин на мислене за типични и нормални явления, очаквайки разумът да се проявява в цялата Вселена именно по същия начин. Точно затова, с искрена грижа за доброто и достойнството на живота като цяло, Общото събрание на ООП реши, че на онзи, който наруши настоящата, нововъведена в Хартата на ОП контрацептивна точка, ще бъдат налагани санкции съгласно съответните членове на Кодекса по междупланетно право.“

Ериданецът остави Хартата на ОП и вдигна нагоре грамадния том на Кодекса, който помощниците поставиха в пипалата му, а като отвори обемистата книга на съответното място, започна да чете със звучен глас:

— Том втори от Наказателния междупланетен кодекс, раздел осемнадесети, озаглавен „За планетния разврат“.

Член 212: Който оплоди естествено неплодна планета, се наказва със зазвездване от сто до хиляда и петстотин години, независимо от гражданската отговорност за нанесените на потърпевшите морални и материални щети.

Член 213: Който извърши визираните в член 212 престъпления предумишлено, а именно предприеме предварително обмислени безнравствени действия, които биха довели до еволюция на особено дефектни форми на живот, будещи всеобщо отвращение и всеобщ ужас, се наказва със зазвездване до хиляда и петстотин години.

Член 214: Който оплоди безплодна планета вследствие небрежност и разсеяност или поради неизползуване на необходимите контрацептивни средства, се наказва със зазвездване до четиристотин години; ако е действувал, без да разбира напълно какви последици може да има постъпката му, наказанието може да се намали до сто години.

— Тук няма да изреждам — прибави ериданецът — наказанията за намеса в еволюционните процеси *in statu nascendi*^[1], тъй като те са извън обсъжданата тема. Ще подчертая обаче, че Кодексът предвижда материална отговорност на виновниците пред жертвите на планетния разврат; съответните раздели на Гражданския кодекс няма да чета, за да не отегчавам уважаемите делегати. Само ще добавя, че в каталога на телата, признати за безплодни както в смисъла на Враграс, така и на Хартата на обединените планети и на Наказателния планетен кодекс, на страница две хиляди шестстотин и осемнайсет, осемнайсети ред отдолу, фигурират следните небесни тела: Зембелия, Зезмай, Земя и Зизма...

Зяпнах, изпуснах пълномощното, а пред очите ми причерня. („Внимание — крещяха в залата, — слушайте! Кого обвинява той?! Долу! Да живее!“) Ако питате мен, мъчех се да се напъхам под банката.

— Уважаеми колеги! — гръмна гласът на представителя на Еридан, който захвърли на пода томовете на междупланетния кодекс. Изглежда, че ораторите в ООП имат особена слабост към този жест. — Не бива да се примиряваме с позорните постъпки на нарушителите на Хартата на обединените планети! Длъжни сме да заклеимяваме безотговорните елементи, зачеващи живот в неподходящи условия!

Ето, при нас дойдоха същества, които не си дават сметка нито за скверността на своето собствено съществуване, нито за това, как са възникнали! Те чукат на почтената врата на това високоуважаемо събрание и какво можем да им отговорим ние на всички тези развратняци, ужасняци, гнусотници, майцеядци, труполюбци,

кретенци, кършещи своите ръце-неръце и падащи от краката-некраката си, когато разберат, че техният Съвършен творец е бил просто някакъв звезден моряк, излял върху скалите на мъртвата планета ферментиралата помия от ракетната кофа за боклук, придавайки на тези жалки зачатъци на живот свойства, които после ще ги направят посмешище за цялата Галактика! И как после да се защищават нещастниците, когато някой Катон ги обвини в позорна белтъчна лявопосочност!

(Залата закипя, устройството напразно удряше с все сила в плочата, наоколо се разнасяха кръсъци: „Позор! Долу! Да се накажат! За кого говори той?! Гледайте, гнусотникът целият тече!“.)

Аз наистина бях плувнал в пот. Ериданецът успя да издигне тенора си над общата врява и закрещя:

— Сега ще задам няколко заключителни въпроса на тараканската делегация! Нима не е истина, че едно време на мъртвата тогава планета е кацнал кораб с вашия флаг? Че поради авария на хладилниците част от хранителните му запаси са били развалени? Нима не е истина, че на този кораб са летели двама вакуумници, зачеркнати по-късно от всички регистри заради машинациите им с ресняците, и че тези мошеници, тези безпътни млечни безобразници са се наричали Бан и Пуг? Нима не е истина, че пияните Бан и Пуг не само замърсили беззащитната пустинна планета, ами им се прищяло и да аранжират на нея по престъпен и наказуем начин биологична еволюция, каквато светът дотогава не бил виждал? Нима не е истина, че тези двама тараканци съзнателно и предумишлено решили да превърнат Земята в люпилня на кошмарни чудовища, в космически цирк, в паноптикум, в музей на ужасяващи експонати, които след време да станат посмешище за най-далечните мъглявини?! Нима не е истина, че онези двама негодници, лишени от всякакво чувство за приличие и морални задръжки, са излези върху скалите на мъртвата Земя шест бъчви гранясало желатиново лепило и два бидона с развалена албуминова паста; че към тази каша са добавили ферментирала рибоза, пентоза и левулоза; и сякаш тези пакости не били достатъчни, та те полели всичко с три големи лейки разтвор от плесенясали аминокиселини, след което разбъркали получената смес с лопатка за въглища, изкривена наляво, и с ръжен, също извит в тази страна, поради което всички белтъчини на бъдещите земни същества

станали ЛЕВО-посочни?! Нима накрая не е истина, че Пуг, който по онова време страдал от силна хрема, подкочоросван от Бан, комуто пък било трудно да запази равновесие вследствие злоупотребата със спиртни напитки, съвсем умишлено се изкихал в плазмения зародиш, заразявайки го със злокачествени вируси, като същевременно хихикал, че така вдъхва „божествен дух“ в нещастната еволюционна подкваса?! Нима не е истина, че онази левопосочност и злокачественост после са преминали във всички земни организми и се срещат у тях и до днес, от което нещастните представители на расата *Artefactum Abhorrens* нарекли себе си *Homo sapiens*, сигурен съм, единствено от простодушна наивност страдат? Нима не е най-накрая истина, че тараканците са длъжни не само да заплатят началната вноска за членство вместо земляните в размер на един милиард тона благороден метал, но че също така са длъжни да плащат на нещастните жертви на планетния разврат КОСМИЧЕСКА ИЗДРЪЖКА?!

След тези думи на ериданеца амфитеатърът се превърна в истински пандемониум. Наведох се — из въздуха се носеха във всички посоки папки, томове от Кодекса по междупланетно право и дори вещественни доказателства — силно ръждясали лейки, бидони и ръжени, кой знае как попаднали тук; възможно е находчивите ериданци, имащи зъб на тараканците, да са правели от незапомнени времена археологически разкопки на Земята и да са събирали доказателства за тяхната вина, старателно подреждайки ги на борда на своите летящи чинии; не можех да взема отношение по въпроса, тъй като наоколо всички подскачаха и размахваха смукала и пипала, а моят тараканец, ужасно възмутен, скочи от мястото си и закрепя нещо, което потъна в общата врява. Аз сякаш бях потънал на дъното ѝ с една-единствена мисъл в главата: не можех да забравя онова предумишлено кихане, от което бяхме заченати.

Внезапно някой болезнено ме дръпна за косата. Изохках — беше тараканецът, който искаше да демонстрира, че земната еволюция ме е произвела солидно и че не заслужавам да бъда наричан нищожество, слепено как да е от гнили отпадъци; и току ме удряше по главата с тежкото си смукало... Като усещах, че се разделям с живота, все по-слабо се съпротивлявах, ритнах няколко пъти в агония... и паднах на възглавницата. Още не свързвал се окончателно, скочих, седнах в леглото и заопипвах врата, гърдите, главата си, убеждавайки се, че всичко

преживяно неотдавна е само кошмарен сън. Отдъхнах си с облекчение, но после започнаха да ме гризат съмнения. Повтарях си: „Лош сън — хубав ден“, но и това не помогна. Най-накрая, за да разсея мрачните мисли, които ме бяха налегнали, заминах при леля си на Луната. Все пак едва ли осемминутното пътуване с планетобуса, чиято спирка е точно пред къщата ми, може да се нарече „осмо звездно пътешествие“; мисля, че преживяното насън пътешествие, в което изстрадах толкова много заради греховете на човечеството, по заслужава това име.

[1] В момента на зараждането (лат.). Б.пр. ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.